

"LUMEN GENTIUM"

DOGMATSKA KONSTITUCIJA O CRKVI

(21. studenoga 1964.)

Peto poglavlje

OPĆI POZIV NA SVETOST U CRKVI

Opći poziv na svetost

40. Gospodin Isus, božanski Učitelj i uzor svake savršenosti, svima je i pojedinim svojim učenicima kojega god položaja propovijedao svetost života, kojoj je on sam i začetnik i usavršitelj: "Budite dakle savršeni kako je savršen vaš nebeski Otac" (Mt 5,48).¹ Svima je poslao Duha Svetoga da ih iznutra potiče da Boga ljube svim srcem, svom dušom, svom pameću i svom snagom svojom (usp. Mk 12,30), i da se međusobno ljube kako je Krist ljubio njih (usp. Iv 13,34; 15,12). Kristovi sljedbenici, pozvani od Boga ne po svojim djelima, nego po odluci i milosti njegovoj, i opravdani u Isusu Gospodinu, postali su po krštenju vjere uistinu Božja djeca i dionici božanske naravi, i zato uistinu sveti. Oni dakle moraju uz Božju pomoć živeći držati i usavršiti svetost koju su primili. Apostol ih opominje da žive "kako se pristoji svetima" (Ef 5,3), da se obuku "kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost" (Kol 3,12), te da imaju plodove Duha za posvećenje (usp. Gal 5,22; Rim 6,22). A budući da svi činimo mnoge pogreške (usp. Jak 3,2), neprestano trebamo Božje milosrđe i svaki dan moramo moliti: "I oprosti nam naše dugove" (Mt 6,12).²

Svima je dakle jasno da su svi vjernici, bilo kojeg staleža i stupnja, pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav.³ Po toj se svetosti i u zemaljskom društvu promiče humaniji način života. Da postignu tu savršenost, neka vjernici upotrebljavaju sile primljene po mjeri po kojoj ih je Krist darovao, da - slijedeći njegov primjer i postavši slični njegovoj slici, u

-
- 1 Usp. ORIGENES, *Comm. Rom.* 7,7: PG 14, 1122. B; PS - MACARIUS, *De Oratone*, 11: PG 34, 861 AB; S. THOMAS, *Summa Theol.* II-II, q. 184, a. 3.
  - 2 Usp. S. AUGUSTINUS, *Retract.* II, 18: PL 32, 637s; Pius XII., Litt. Encycl. *Mystici Corporis*, 29. VI. 1943: AAS 35(1943)225.
  - 3 Usp. Pius XI., Litt. Encycl. *Rerum omnium*, 26. I. 1923: AAS 15(1923)50 i 59-60; Litt. Encycl. *Casti Connubii*, 31. XII. 1930., AAS 22(1930)548; Pius XII., Const. Apost. *Provida Mater*, 2. II. 1947: AAS 39(1947)117; Nagovor *Annus sacer*, 8. XII. 1950., AAS 43(1951)27-28; Nagovor *Del darvi*, 1. VII. 1956., AAS 48(1856)574s.

svemu slušajući Očevu volju - svom se dušom posvete slavi Božjoj i službi bližnjemu. Tako će svetost Božjega naroda dati obilate plodove, kako u povijesti Crkve to izvrsno dokazuju životi tolikih svetaca.

Putovi i sredstva svetosti

42. "Bog je ljubav, i koji ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog u njemu" (*I Iv* 4,16). A Bog je ulio svoju ljubav u naša srca po Duhu Svetomu koji nam je dan (usp. *Rim* 5,5); i zato je prvi i najpotrebniji dar ljubavi kojom nadasve ljubimo Boga i bližnjega radi njega. Da pak ljubav, kao dobro sjeme, u duši raste i donese plod, svaki vjernik mora rado slušati Božju riječ i vršiti njegovu volju uz pomoć njegove milosti, često primati sakramente, osobito Euharistiju, često sudjelovati u svetim činima, postojano se posvećivati molitvi, samozataji, djelotvornoj službi braći i vježbanju u svim krepostima. Jer ljubav kao veza savršenosti i izvršenje Zakona (usp. *Kol* 3,14; *Rim* 13,10) upravlja svim sredstvima posvećenja, daje im oblik i dovodi ih do svršetka.⁴ Stoga je znak pravoga Kristova učenika i ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu.

Budući da je Isus, Sin Božji, pokazao svoju ljubav dajući svoj život za nas, nitko nema veće ljubavi od onoga koji daje svoj život za nj i za svoju braću (usp. *I Iv* 3,16; *Iv* 15,13). Zato su već od prvih vremena neki kršćani bili pozvani i bit će uvijek pozivani, da dadu to najveće svjedočanstvo ljubavi pred svima, osobito pred progoniteljima. Zato mučeništvo, po kojemu učenik postaje sličan Učitelju koji je slobodno primio smrt za spas svijeta i s njim se izjednačuje u prolijevanju krvi, Crkva smatra osobitim darom i najvećim dokazom ljubavi. Iako se to daje malobrojnima, ipak treba da svi budu pripravnici priznati Krista pred ljudima i slijediti ga na putu križa za vrijeme progona, bez kojih Crkva nije nikada.

Svetosti Crkve na osobit način pogoduju mnogi savjeti koje Gospodin u Evanđelju predlaže svojim učenicima da ih vrše.⁵ Među njima se ističe dragocjeni dar božanske milosti koji Otac nekima daje (usp. *Mt* 19,11; *I Kor* 7,7), da se u djevičanstvu ili celibatu nerazdijeljenim srcem (usp. *I Kor* 7,32-34) lakše posvete samom Bogu.⁶ Tu savršenu suzdržljivost radi Nebeskoga kraljevstva Crkva je uvijek držala u osobitoj časti kao znak i poticaj ljubavi te posebno vrelo duhovne plodnosti u svijetu.

Crkva misli i na opomenu Apostola, koji, pozivajući ih na ljubav, potiče vjernike i na to da imaju u sebi iste osjećaje koji su bili u Isusu Kristu, koji je "sebe poništio uzevši obličje sluge... i bio poslušan sve do smrti" (*Fil* 2,7-8) i radi nas "postao siromašan, iako je bio bogat" (*2 Kor* 8,9). Iako treba da se

4 Usp. S. AUGUSTINUS, *Enchir.* 121, 32; *PI* 40, 288; S. THOMAS, *Summa Theol.* II-II, q. 184, a 1; Pius XII. Adhort. Apost. *Menti nostrae* 23. IX. 1950., AAS 42(1950)660.

5 O savjetima uopće, usp. ORIGENES, *Comm. Rom.* X., 14; *PG* 14, 1275 B; S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 15, 15; *PL* 40, 403; S. THOMAS, *Summa Theol.* I-II, 2. 100, a. 2 C (na kraju); II-II, q. 44, a. 4, ad 3.

6 O uzvišenosti svetog djevičanstva, usp. TERTULLIANUS, *Exhort. Cast.* 10; *PL* 2, 925 C; S. CYPRIANUS, *Hab. Virg.* 3 i 22; *PL* 4, 443 B i 461 A; S. ATHANASIUS (?), *De Virg.*: *PG* 28, 252ss; S. Io. CHRYSOSTOMUS, *De Virg.*: *PG* 48, 533ss.

učenici uvijek pokazuju nasljedovateljima i svjedocima te Kristove ljubavi i poniznosti, Majka se Crkva raduje što se u njezinu krilu nalazi mnogo ljudi i žena koji Spasiteljevo poništenje jače slijede i jasnije ga pokazuju primajući na sebe siromaštvo u slobodi djece Božje i odričući se svoje volje: oni se naime iz ljubavi prema Bogu podlažu čovjeku u onome što pripada savršenosti, više nego to traži opseg zapovijedi, i to zato da potpunije slijede poslušnost Kristu.⁷

Svi su vjernici dakle pozvani i dužni da teže za svetošću i savrшеноšću u vlastitom staležu. Neka dakle svi nastoje ispravno upravljati svojim osjećajima, da ne bi upotrebom stvari ovoga svijeta i privezanošću uz bogatstvo protivno duhu evanđeoskog siromaštva bili zapriječeni da teže za savršenom ljubavi, imajući na pameti opomenu Apostolovu: Koji se služe ovim svijetom, neka se ne ustavljaju u tome, jer prolazi obličje ovoga svijeta (usp. *1 Kor* 7,31 gr.)⁸

Šesto poglavlje

REDOVNICI

Evandeoski savjeti u Crkvi

43. Budući da su evandeoski savjeti Bogu posvećene čistoće, siromaštva i poslušnosti osnovani na Gospodinovim riječima i primjerima i preporučeni od Apostola i Otaca, od učitelja i pastira Crkve, Božji su dar koji je Crkva primila od svoga Gospodina i po njegovoj ih milosti uvijek čuva. Sama se crkvena vlast pod vodstvom Duha Svetoga pobrinula da ih tumači, da upravlja njihovom praksom i da im ustanovi stalne oblike života. Stoga se dogodilo da su se, kao na stablu koje je Bog posadio i koje se na divan i raznolik način razgranalo u Gospodinovu polju, razvili razni oblici samotničkog ili zajedničkog života da su nastale različite obitelji, koje povećavaju sredstva koliko za korist svojih članova toliko i za dobro cijeloga Kristova Tijela.⁹ Te obitelji pružaju svojim članovima pomagala čvršće stalnosti u načinu života, prokušanog nauka za postignuće savršenosti, bratske zajednice u Kristovoj vojsci, poslušom ojačane slobode, tako da mogu sigurno ispuniti i vjerno održati svoje redovničke obveze i u duhovnoj radosti napredovati na putu ljubavi.¹⁰

7 O duhovnom *siromaštvu* usp. *Mt* 5,3 i 19,21; *Mk* 10,21; *Lk* 18,22; o *poslušnosti* navodi se Kristov primjer *Iv* 4,34 i 6,38; *Fil* 2,8-10; *Hebr* 10,5-7. Crkveni oci i utemeljitelji redova mnogo o tome pišu.

8 O stvarnom vršenju savjeta koje se ne nameće svima, usp. S. Io. CHRYSOSTOMUS, *In Matth. Hom.* 7,7: *PG* 57, 81s; S. AMBROSIUS, *De Viduis*, 4, 23: *PL* 16, 241 s.

9 Usp. ROSWEYDUS, *Vitae Patrum, Antwerpiae*, 1628. Apophtegmata Patrum *PG* 65; PAL-LADIUS, *Historia Lausiaca: PG* 34, 995ss.; ed. C. Butler, Cambridge 1898 (1904); PIUS XI., Const. Apost. *Umbratitem*, 8. VII. 1924., *AAS* 16(1924)386-387; PIUS XII., Nagovor *Nous sommes heureux*, 11. IV. 1958., *AAS* 50(1958)283.

10 PAULUS VI., Nagovor *Magno gaudio*, 23. V. 1964., *AAS* 56(1964)566.

Ako se gleda na božansku i hijerarhijsku konstituciju Crkve, taj stalež nije srednji između svećeničkog i laičkog položaja, nego Bog s obje strane poziva neke vjernike da u životu Crkve imaju poseban dar i svaki na svoj način koriste njezinu spasiteljsku misiju.¹¹

Narav i važnost redovničkog staleža

44. Zavjetima ili drugim svetim vezama koje su po svojoj naravi slične zavjetima kojima se vjernik obvezuje na vršenje rečenih triju evanđeoskih savjeta, on se potpuno dariva Bogu, koga veoma ljubi, tako da se novim i posebnim naslovom određuje za Božju službu i njegovu čast. Već je po krštenju umro grijehu i posvećen Bogu, ali da bi mogao primiti obilniji plod milosti krštenja, preuzimanjem evanđeoskih savjeta u Crkvi hoće da se oslobodi od zapreka koje bi ga mogle udaljiti od žara ljubavi i od savršenog božanskog štovanja, i potpunije se posvećuje božanskoj službi.¹² Posvećenje će pak biti to savršenije što su čvršće i stalnije veze kojima je prikazani Krist nerazrješivo sjedinjen s Crkvom, svojom zaručnicom.

Kako pak evanđeoski savjeti, po ljubavi kojoj vode,¹³ na poseban način povezuju svoje sljedbenike s Crkvom i njezinim misterijem, njihov duhovni život mora također biti posvećen dobru cijele Crkve. Odatle nastaje dužnost redovnika da radi prema silama i vrsti svoga zvanja, bilo molitvom, bilo aktivnim djelima, da se ukorijeni i ojača Kristovo kraljevstvo i da se širi na sve strane. Stoga Crkva brani i podupire posebni značaj različitih redovničkih ustanova.

Stoga je prihvaćanje evanđeoskih savjeta nešto poput lozinke koja može i mora uspješno privlačiti sve članove Crkve da revno ispunjavaju dužnosti kršćanskog zvanja. Budući da Božji narod nema ovdje stalnog grada, nego traži buduću, to redovnički stalež, koji svoje sljedbenike više izbavlja od zemaljskih briga, bolje pokazuje svim vjernicima već i na ovom svijetu postojeća nebeska dobra, i bolje svjedoči o novom i vječnom životu koji je stečen po Kristovu otkupljenju, a navješćuje buduće uskrsnuće i slavu Nebeskoga kraljevstva. Redovnički stalež također bolje nasljeđuje i neprekidno u Crkvi predstavlja oblik života koji je primio Sin Božji došavši na svijet da čini Očevu volju, i koji je naložio učenicima koji su pošli za njim. Napokon, na poseban način pokazuje uzvišenost Božjega kraljevstva nad svim zemaljskim stvarima i njihovim najvećim potrebama; pokazuje također svim ljudima nadmoćnu veličinu snage Krista Kralja i neizmjernu moć Duha Svetoga, koja divno djeluje u Crkvi.

Stalež dakle koji nastaje preuzimanjem evanđeoskih savjeta, iako ne spada u hijerarhijsko uređenje Crkve, ipak trajno pripada njezinu životu i svetosti.

11 Usp. *Cod. Iur. Can.*, c. 487 i 488, 4°; Pius XII., Nagovor *Annus sacer*, 8. XII. 1950., AAS 43(1951)27s; Pius XII., Const. Apost. *Provida Mater*, 2. II. 1947., AAS 39(1947)120ss.

12 PAULUS VI., 1. c., str. 567.

13 Usp. S. THOMAS, *Summa Theol.* II-II, q. 184. a 3. i q. 188, a. 2; S. BONAVENTURA, *Opusc.* XI., *Apologia Pauperum*, c. 3, 3; ed. Opera, Quaracchi, t. 8, 1898, str. 245 a.

Hijerarhija i redovništvo

45. Budući da je uloga crkvene hijerarhije da Božji narod pase i vodi na plodne pašnjake (usp. *Ezek 34,14*), na nju spada da svojim znakovima mudro upravlja praksu evanđeoskih savjeta kojima se posebno unapređuje ljubav prema Bogu i bližnjemu.¹⁴ Ona, nadalje, poslušno slijedeći poticaje Duha Svetoga, prima pravila što ih predlažu odlični ljudi i žene i što ih, kad su dalje razrađena, autentično odobrava i svojom budnom i zaštitnom vlašću pomaže ustanovama koje su bilo gdje podignute radi izgradnje Kristova Tijela, da po duhu osnivača rastu i cvatu.

Da se pak što bolje vodi briga o potrebama cijeloga Gospodinova stada, može Papa svaku ustanovu savršenosti i pojedine članove, na temelju svoga primata nad svom Crkvom, s obzirom na opću korist, izuzeti od jurisdikcije mjesnih ordinarija i samomu sebi podvrgnuti.¹⁵ Slično mogu biti ostavljeni ili povjereni svojim patrijarhijskim vlastima. Sami članovi, izvršavajući po svome osobitom načinu života dužnost prema Crkvi, moraju u skladu s kanonskim propisima iskazivati poštovanje i poslušnost biskupima, zbog njihove pastirske vlasti u partikularnim Crkvama i zbog potrebnog jedinstva i sloge u apostolskom radu.¹⁶

Crkva ne samo da svojim odobrenjem redovničko zvanje podiže na dostojanstvo kanonskog staleža, nego ga i svojim liturgijskim činom prikazuje kao stalež posvećen Bogu, jer sama Crkva, vlašću od Boga joj povjerenom, prima zavjete zavjetovalaca, svojom javnom molitvom prosi im od Boga pomoć i milost, preporučuje ih Bogu i daje im duhovni blagoslov pridružujući njihovo prikazivanje euharistijskoj žrtvi.

Veličina redovničkog posvećenja

46. Neka redovnici brižno nastoje, da Crkva po njima svaki dan sve bolje prikazuje Krista i vjernicima i nevjernicima, Krista dok ili razmatra na gori, ili navješćuje Božje kraljevstvo mnoštvu, ili dok ozdravlja bolesne i ranjene, ili obraća na bolji život grešnike, ili dok blagoslivlja djecu i čini dobro svima, uvijek slušajući volju Oca koji ga je poslao.¹⁷

Neka napokon svima bude jasno da preuzimanje evanđeoskih savjeta, premda uključuje odricanje od dobara koja se nesumnjivo mnogo cijene, ipak ne smeta pravom napretku ljudske osobe, nego mu po svojoj naravi mnogo koristi. Jer savjeti dragovoljno prihvaćeni po osobnom zvanju svakoga nemalo pomažu očišćenju srca i duhovnoj slobodi, neprestano potiču žar ljubavi i, kako je dokazao primjer tolikih svetih utemeljitelja, imaju snagu da više

14 Usp. CONC. VAT. I. Schema *De Ecclesia Christi*, cap. XV., i Adnot. 48: Mansi 51, 549s. i 619s; LEO XIII., Epist. *Au milieu des consolations*, 23. XII. 1900., AAS 33(1900-01), 361; PIUS XII., Const. Apost. *Provida Mater*, 1. c. str. 114s.

15 Usp. LEO XIII., Const. *Romanos Pontifices*, 8. V. 1881., AAS 13(1880-81)483; PIUS XII., Nagovor *Annus sacer*, 8. XII. 1950., AAS 43(1951)28s.

16 Usp. PIUS XII., Nagovor *Annus sacer*, 1. c. 28; PIUS XII., Const. Apost. *Sedes Sapientiae*, 31. V. 1956., AAS 48(1956)355; PAULUS VI., 1. c. str. 570-571.

17 Usp. PIUS XII., Litt. *Encycl. Mystici Corporis*, 29. VI. 1943., AAS 35(1943)214s.

osposobe kršćanina za djevičanski i siromašni život što ga je sebi odabrao Krist Gospodin i prigrčila njegova Majka Djevica. Neka nitko ne misli da redovnici svojim posvećenjem postaju ljudima tuđi ili nekorisni u zemaljskoj državi. Jer iako katkad neposredno ne pomažu svojim suvremenicima, ipak ih na dublji način imaju prisutne u Kristovu srcu i s njima duhovno surađuju, da se izgradnja zemaljske države uvijek temelji na Gospodinu i k njemu upravlja, kako ne bi možda uzalud radili oni koji je grade.¹⁸

Zato napokon Sveti Sabor učvršćuje i hvali muževe i žene, braću i sestre, koji u samostanima, školama, bolnicama ili u misijama, ustrajnom i poniznom vjernošću u prije rečenom posvećenju rese Kristovu Zaručnicu i svim ljudima čine plemenite i najrazličitije usluge.

Ustrajnost

47. Svaki koji je pozvan da vrši zavjete neka brižno nastoji da u zvanju u koje ga je Bog pozvao ostane i da se u njemu sve više odlikuje, na veću svetost Crkve i na veću slavu jednog i nerazdijeljenog Trojstva, koje je u Kristu i po Kristu izvor i početak svake svetosti.

18 Usp. Pius XII., Nagovor *Annus sacer*, 1. c. p. 30; Nagovor *Sous la maternelle protection*, 9. XII. 1957., AAS 50(1958)39s.